

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства соціальної
політики України

№ _____

ПРАВИЛА ОХОРОНИ ПРАЦІ ПІД ЧАС ЕКСПЛУАТАЦІЇ НАВАНТАЖУВАЧІВ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Ці Правила поширюються на суб'єктів господарювання незалежно від форм власності та організаційно-правових форм господарювання, що займаються експлуатацією (використанням за призначенням, технічним обслуговуванням, ремонтом), переобладнанням (реконструкцією), обов'язковим технічним контролем (технічним оглядом), експертним обстеженням навантажувачів, а також установлюють мінімальні вимоги безпеки до обладнання, які роботодавцем повинні підтримуватися на рівні, зазначеному в цих Правилах і в інших нормативно-правових актах з охорони та гігієни праці, під час використання навантажувачів.

2. Дія цих Правил поширюється на:

вилкові навантажувачі з противагою (автонавантажувачі та електронавантажувачі);

навантажувачі з висувними вантажопідіймачем або вилами;

навантажувачі з вилами, розташованими між виносними опорами (лонжеронами);

навантажувачі з платформою;

навантажувачі з робочим місцем водія, що піднімається;

навантажувачі з бічним узяттям вантажу (однобічні, двобічні, фронтально-бічні тощо);

штабелеукладачі самохідні (з робочим місцем водія або керовані з підлоги);

штабелеукладачі з ручним пересуванням (з електричним або гідравлічним приводом підіймання, з підійманням ручною лебідкою);

штабелеукладачі комбіновані;

навантажувачі вилкові фронтальні та стрілові (з телескопічною стрілою).

Типи навантажувачів та штабелеукладачів (далі - навантажувачі), на які розповсюджуються ці Правила, наведені в додатку до цих Правил.

3. Вимоги цих Правил не поширюється на:

візки вантажні з підймальним пристроєм;

фронтальні, напівповоротні, перекидні одноковшові, вилкові та грейферні навантажувачі, оснащені важільною системою;

снігонавантажувачі;

багатоковшові навантажувачі та навантажувачі з лапами, що нагортають.

4. Терміни у цих Правилах вживаються в таких значеннях:

1) вантажопідймальність номінальна – найбільша маса вантажу, зазначена виробником, що може транспортувати та піднімати навантажувач на висоту;

2) вантажопідіймач – вантажопідймальний механізм навантажувача, що складається із закріпленої нерухомо чи з можливістю нахилу вперед-назад на визначений кут вертикальної рами, у якій вертикально пересувається вантажна каретка або одна з декількох рухомих напрямних з кареткою;

3) вантажопідіймач нетелескопічний (простий) – вантажопідіймач, що складається тільки з однієї пари напрямних;

- 4) вантажопідіймач телескопічний – вантажопідіймач, що складається із закріпленої нерухомо пари вертикальних напрямних і однієї (чи декількох) рухомих напрямних;
- 5) верхня поверхня ікла – поверхня ікла, на якій розташовується вантаж;
- 6) висота вільного підіймання – відстань від опорної поверхні коліс до верхньої поверхні ікла, піднятого на висоту, за якої починається збільшення габаритної висоти вертикально встановленого вантажопідіймача;
- 7) висота підіймання – відстань від верхньої поверхні ікла піднятих вил, установлених в горизонтальне положення, до опорної поверхні коліс;
- 8) висота підіймання номінальна – установлена виробником висота підіймання, на яку дозволяється піднімати номінальний вантаж;
- 9) висота підіймання максимальна – найбільша висота, на яку дозволяється підіймання вантажу;
- 10) візок вантажний з підіймальним пристроєм – візок, оснащений пристроєм з вилами або платформою для підіймання вантажу на висоту, достатню тільки для забезпечення його переміщення;
- 11) водій навантажувача – працівник, відповідальний за рух навантажувача (штабелеукладача). Водій під час керування може сидіти або стояти в навантажувачі (штабелеукладачі), стояти на платформі водія, яка може складатися, повертатися чи підніматися разом з вилами, чи може керувати з підлоги, супроводжуючи штабелеукладач пішки;

12) динамічне навантаження – навантаження, створюване п'ятикратним виконанням таких операцій (з вантажем, що перевищує на 10 % номінальну вантажопідіймальність і має відстань центра ваги):

підіймання на повну висоту і опускання на майданчик з 2–3 зупинками з нахиленим назад вантажопідіймачем;

нахилення вантажопідіймача повністю вперед і назад з вилами, піднятими на висоту від 900 мм до 1000 мм;

13) діаграма вантажопідіймальності – діаграма залежності вантажопідіймальності навантажувача від відстані центра ваги вантажу до передньої поверхні спинки вил або від висоти підіймання вантажу;

14) довгомірний вантаж – вантаж, що має довжину більше 2 м;

15) додаткова платформа – вантажна платформа, доступна з платформи водія (кабіни або місця водія) і призначена для встановлення на вантажопідіймачі (закріплена на каретці та/або на вилах тощо) комплектувальника або навантажувача з місцем водія, що піднімається;

16) змінний вантажозахоплювальний пристрій – пристрій (наприклад, подовжувач, штировий захоплювач, безблокова стріла, зіштовхувач, каретка поперечного переміщення, кантувач, бічний захоплювач, що зміщується, захоплювач-кантувач, ківш тощо), яким може оснащуватися навантажувач у доповнення до вил (платформи) або замість них, для забезпечення переміщення різних вантажів (рулонів, мішків, бочок, навалочних вантажів тощо);

17) ікло – горизонтальна частина вил, що несе вантаж;

18) каретка – рухома складова частина вантажопідіймача, надіта на закріплену нерухомо вертикальну раму (в разі нетелескопічного

вантажопідіймача) чи на останню (внутрішню) рухому напрямну (в разі телескопічного вантажопідіймача), яка несе вила чи змінні вантажозахоплювальні пристрої;

19) комплектувальник – навантажувач, оснащений платформою водія, яка може підніматися разом з вилами, що дозволяє водію завантажувати (розвантажувати) вантаж зі стелажа у завантажувальний пристрій або додаткову платформу;

20) люфт кермового колеса – кут вільного повороту кермового колеса при працюючому двигуні без зрушення керованих коліс;

21) навантажувач – машина циклічної дії, що належить до безрейкового долішного транспорту (технологічних транспортних засобів), обладнана підіймальним механізмом (вантажопідіймачем) і вилами (платформою) або одним із змінних вантажозахоплювальних пристроїв для забезпечення підіймання, транспортування, навантаження та розвантаження, штабелювання та укладання вантажів;

22) небезпечна зона навантажувача – простір, у якому працівники піддаються ризику щодо свого здоров'я або безпеки внаслідок переміщення вантажу навантажувачем або внаслідок падіння вантажу під час його переміщення та штабелювання навантажувачем з урахуванням горизонтальної проекції на землю траєкторії переміщення найбільшого зовнішнього габариту вантажу та відстані можливого відлітання вантажу;

23) негабаритний вантаж – вантаж, що перевищує встановлений габарит;

24) передня поверхня спинки вил – поверхня спинки, в яку впирається вантаж і від якої вимірюється відстань D до його центра ваги;

25) переобладнання (реконструкція) – зміна типу або марки (моделі), призначення чи параметрів конструкції транспортних засобів, що перебувають в експлуатації, шляхом установки кабіни, кузова чи їх деталей, спеціального обладнання і номерних агрегатів, не передбачених нормативно-технічною документацією на даний транспортний засіб;

26) платформа водія – складова частина навантажувача, на якій розташовується водій для керування навантажувачем;

27) подоланий підйом – прямолінійна ділянка майданчика з удосконаленим покриттям, що має ухил не менше зазначеного в експлуатаційних документах і подолана навантажувачем (навантажувачі з двигуном внутрішнього згоряння /далі – ДВЗ/ – на нижчій передачі коробки передач або гідромеханічної передачі на довжині ухилу, зазначеній в настанові з експлуатації, а електронавантажувачі – у режимі роботи тягового електродвигуна S2 з тривалістю, зазначеною в настанові з експлуатації);

28) призначений строк служби (граничний строк експлуатації) – календарна тривалість експлуатації, у разі досягнення якої експлуатацію навантажувача належить припинити незалежно від його технічного стану. Після закінчення призначеного строку служби навантажувача має бути проведено експертне обстеження, за результатами якого може бути встановлений новий призначений строк служби (продовжуваний строк безпечної експлуатації) з проведенням або без проведення ремонту, переобладнання (реконструкції) чи навантажувач має бути списаний;

29) ремонт – відновлення та (або) заміна на нові пошкоджених, спрацьованих або таких, що стали непридатними з будь-якої причини, складових частин і деталей навантажувачів (металевих конструкцій, механізмів, гідроприводу, електроприводу, пристроїв безпеки тощо) з доведенням їх до справного і працездатного стану, у тому числі проведене відповідно до системи планово-попереджувальних ремонтів;

30) робоча зона навантажувача – майданчик, необхідний для маневрування навантажувача під час під'їзду до місця навантаження або розвантаження та від'їзду назад;

31) спредер – вантажозахоплювальний орган, призначений для автоматичного стропування зверху великотоннажних контейнерів з кутовими фітингами під час їх перевантаження;

32) статичне навантаження – навантаження, створюване витримуванням протягом 10 хв вантажу, що перевищує на 25 % номінальну вантажопідіймальність і має відстань центра ваги до передньої поверхні спинки вил, встановленого на вила, підняті на висоту від 200 мм до 300 мм з нахиленим назад вантажопідіймачем (за наявності такого механізму);

33) технічне обслуговування – комплекс операцій чи операція щодо підтримки справності або працездатності навантажувача під час його експлуатації.

5. Інші терміни, що вживаються у цих Правилах, наведені у відповідних законах України „Про дорожній рух”, „Про охорону праці”, „Про загальну безпечність нехарчової продукції”, „Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції”.

II. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ЕКСПЛУАТАЦІЇ НАВАНТАЖУВАЧІВ, ЩО НАДАЮТЬСЯ ПРАЦІВНИКАМ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ ЇХ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ

1. Навантажувачі, що надаються роботодавцем працівникам та ними використовуються за призначенням, мають бути технічно справними і відповідати:

вимогам технічних регламентів, за умови виготовлення навантажувачів після дати обов'язкового застосування відповідних технічних регламентів, що поширюються на них;

вимогам безпеки до навантажувачів, зазначеним у розділі VI цих Правил, в нормативно-правових актах з охорони та гігієни праці, за умови виготовлення навантажувачів до дати обов'язкового застосування відповідних технічних регламентів, що поширюються на них.

2. Ризики від впливу основних видів небезпеки, зазначених у розділі III цих Правил, що можуть статися за нормальних умов експлуатації і в разі порушення нормальних умов експлуатації навантажувачів, які становлять загрозу життю та здоров'ю працівників, повинні бути унеможливлені або зведені до мінімуму за рахунок виконання запобіжних заходів, спрямованих на унеможливлення прогнозованих ризиків та забезпечення безпеки під час експлуатації навантажувачів.

3. Роботодавець повинен вживати необхідні заходи для забезпечення: належного технічного обслуговування і ремонту навантажувачів відповідно до вимог експлуатаційних документів;

виконання робіт обладнанням відповідно до вимог безпеки, зазначених у цих Правилах, у нормативно-правових актах з охорони та гігієни праці та в експлуатаційних документах на конкретний навантажувач;

проведення обов'язкового технічного контролю (технічних оглядів),

експертних обстежень навантажувачів та нагляд за його безпечною експлуатацією відповідно до вимог цих Правил і нормативно-правових актів з охорони та гігієни праці.

ІІІ. НЕБЕЗПЕКА, ПОВ'ЯЗАНА З ЕКСПЛУАТАЦІЄЮ НАВАНТАЖУВАЧІВ

1. Основні види небезпечних чинників, що можуть виникнути під час експлуатації та в разі порушення умов експлуатації навантажувачів.

1) Механічні види небезпеки, пов'язані з підймальними операціями навантажувачами і спричинені падінням вантажу, зіткненням, перекиданням навантажувача внаслідок:

недостатньої стійкості навантажувача;

неконтрольованого завантаження, перевантаження, перевищення перекидного вантажного моменту;

неконтрольованої амплітуди руху механізмів і складових частин навантажувача;

несподіваного або непередбаченого руху вантажу;

невідповідних змінних вантажозахоплювальних пристроїв і тари;

зіткнення декількох навантажувачів або навантажувачів з іншими транспортними засобами.

2) Недостатньою механічною міцністю складових частин і деталей.

3) Неправильним вибором ланцюгів, змінних вантажозахоплювальних пристроїв та їх неправильним установленням (навішуванням) на навантажувач.

4) Неконтрольованим опусканням вантажу механізмом з фрикційним гальмом.

5) Дією вантажу на працівників (нанесення удару вантажем або противагою).

6) Механічні види небезпеки, пов'язані зі складовими частинами навантажувача, з вантажами, що переміщуються, і зумовлені, наприклад, формою (гострі країки, ріжучі елементи, гострокінцеві частини тощо), місцем установлення, масою та стійкістю (потенційна енергія частин, що можуть бути урухомлені під дією сили тяжіння), масою та швидкістю (кінетична енергія частин під час контрольованого чи неконтрольованого рухів), прискорюванням, недостатньою механічною міцністю, що може призвести до небезпечних поломок чи до руйнувань, накопиченням енергії усередині навантажувача (у пружних елементах, у рідинах, газах, що перебувають під тиском), порушенням безпечних відстаней:

здавлювання;

поріз;

розітнення чи відсікання;

намотування, утягування чи захоплення частин одягу, кінцівок тощо;

удар;

укол або проколювання;

розбризкування рідини під високим тиском;

утрата стійкості елементів;

ковзання, спотикання або падіння (на навантажувачі чи з навантажувача) працівників.

7) Електричні види небезпеки від електрошоку чи опіків, що можуть призвести до травм або смерті, або внаслідок чинника несподіваності, викликаного електричним ударом, – до падіння працівника з причини:

контакту працівників з частинами навантажувача, що звичайно перебувають під напругою (прямий контакт);

контакту працівників з частинами навантажувача, що перебувають під

напругою через несправність (непрямий контакт);

дії електростатичних процесів, наприклад контакту працівників з електрично зарядженими частинами;

термічного випромінювання або таких процесів, як розбризування розплавлених речовин, хімічних процесів під час коротких замикань тощо.

8) Термічні види небезпеки, що призводять до опіків, обмороження та інших травм, викликаних:

контактом працівників з предметами або матеріалами з дуже високою або низькою температурою;

полум'ям або вибухом;

роботою в гарячому або холодному виробничому середовищі.

9) Небезпека, спричинена шумом, що може призвести до:

тривалого порушення гостроти слуху;

дзвону у вухах;

утоми, стресу тощо;

інших наслідків, наприклад порушень рівноваги, послаблення уваги тощо;

перешкоди мовним комунікаціям, акустичним сигналам тощо.

10) Небезпека, спричинена вібрацією, що може призвести до значних порушень здоров'я (розлад судинної та нервової систем, порушення кровообігу, хвороби суглобів тощо).

11) Небезпека, спричинена матеріалами, речовинами (та їх компонентами), які використовує або виділяє навантажувач, що працює, а також переміщуваними вантажами внаслідок:

їх вогне- і вибухонебезпечності;

вдихання, заковтування обслуговувальним і ремонтним персоналом шкідливих для здоров'я рідин, газів, аерозолей, парів та пилу, а також їх

контакту зі шкірою, очима і слизовою оболонкою, проникнення через шкіряний покрив.

12) Небезпека, спричинена нехтуванням ергономічних вимог і принципів під час розроблення машин:

незручна робоча поза або надмірне чи повторюване фізичне навантаження на організм водія;

нехтування засобами індивідуального захисту;

недостатнє місцеве освітлення;

розумове перевантаження, стрес тощо, що виникають під час робочого процесу, процесу контролю за роботою навантажувача або технічного обслуговування в межах їх використання за призначенням;

незручна конструкція, розміщення або маркування елементів керування;

незручна конструкція або розміщення приладів контролювання.

13) Небезпека, спричинена несподіваним запуском, несподіваним перевищенням швидкості тощо, внаслідок:

виходу з ладу або порушення в роботі системи керування;

припинення подавання енергії і відновлення енергопостачання після перерви;

зовнішнього впливу на електрообладнання;

дії природних атмосферних чинників;

помилки водія в керуванні навантажувачем (через недостатню відповідність навантажувача здібностям та навикам водія).

14) Небезпека, спричинена помилками виробника під час складання настанови з експлуатації тощо.

15) Небезпека, спричинена поломками під час роботи, унаслідок:

утомного руйнування;

неприпустимої величини деформації;

критичного спрацювання;
корозії.

16) Небезпека, спричинена предметами, що падають (інструменту, деталей навантажувача, речей обслуговувального і ремонтного персоналу тощо).

17) Небезпека, спричинена рухом навантажувача, його каретки:
рух під час запускання двигуна;
рух за відсутності водія на своєму місці;
рух за відсутності надійного закріплення всіх складових частин, деталей.

18) Небезпека, пов'язана з робочим місцем водія навантажувача, внаслідок:

падіння водія під час спроби зайняти або покинути робоче місце;
викидів газів на робочому місці;
пожежі (займистість кабіни, нестача засобів вогнегасіння);
механічних видів небезпеки на робочому місці (контактування з рухливими частинами, наїзд, падіння предметів);
недостатнього огляду з робочого місця;
невідповідного освітлення;
незручного місця для сидіння;
шуму на робочому місці;
вібрації на робочому місці.

19) Небезпека, пов'язана із системою керування:
неправильне розміщення органів керування;
неправильна конструкція органів керування та неправильний режим їх роботи.

20) Небезпека, пов'язана з джерелами та передаванням енергії:
небезпека, пов'язана з двигуном та акумуляторними батареями;

небезпека, пов'язана з передаванням енергії між обладнанням навантажувача;

небезпека, пов'язана із з'єднаннями та засобами буксирування.

21) Небезпека, пов'язана з третіми особами:

несанкціонований запуск або експлуатація;

відсутність або невідповідність візуальних або звукових попереджувальних сигналів.

22) Небезпека, пов'язана з несприятливими природними факторами:

вітрове навантаження;

снігове навантаження;

ожеледиця, зледеніння;

сейсмічне навантаження;

грозові електричні розряди.

2. Ризики виникнення нещасних випадків та/або аварій від впливу вищенаведеної небезпеки під час експлуатації навантажувачів повинні бути унеможливлені або зведені до мінімуму за рахунок виконання запобіжних заходів, наведених у цих Правилах і інших нормативно-правових актів з охорони та гігієни праці.

IV. ВИМОГИ ДО РЕМОНТУ І ПЕРЕОБЛАДНАННЯ (РЕКОНСТРУКЦІЇ) НАВАНТАЖУВАЧІВ

1. Вимоги розділу IV цих Правил (в частині ремонту) поширюються на ремонт несучих металоконструкцій навантажувачів з метою відновлення їх несучої здатності (ремонт із застосуванням зварювання, а також ремонт, пов'язаний з відновленням деформованих або пошкоджених металоконструкцій або їх елементів) і ремонт механізму підймання вантажу та його гідроприводу,

крім робіт, передбачених експлуатаційними документами.

2. Технічна документація на ремонт має містити технічні умови, які повинні включати вимоги щодо охорони праці.

3. Після проведення ремонту суб'єкт господарювання, який виконував ці роботи, відображає в журналі нагляду (паспорті), відомості про виконані роботи із зазначенням місць ремонту (або додаються ремонтні креслення), відомості про застосовані матеріали із зазначенням номерів документів про їх якість.

4. Документи, що підтверджують якість застосованих матеріалів і зварювання, зберігаються в організації, що виконувала роботи, а їх копії – у журналі нагляду (паспорті) протягом строку служби навантажувача.

5. Використання навантажувачів за призначенням під час їх ремонту не дозволяється.

6. У разі виявлення під час проведення періодичного технічного обслуговування, щоденного обслуговування і обов'язкового технічного контролю (технічного огляду) пошкоджень, дефектів, деформацій, тріщин у вилах, такі вила вилучаються з експлуатації і мають бути відремонтовані чи замінені відповідно до рекомендацій виробника.

Якщо різниця у висоті кінців вил перевищує 3 % довжини ікла або рекомендовані виробником значення, комплект вил має бути відремонтований.

Якщо товщина ікла або спинки вил через спрацювання зменшилася до 90 % первинної товщини чи до мінімальної, зазначеної виробником вил у настанові з експлуатації, такі вила вилучаються з експлуатації.

Забороняється усувати спрацювання вил і тріщини в основному металі вил за допомогою зварювання.

7. Після виконання ремонтних робіт вила мають бути випробувані згідно рекомендаціям виробника. Якщо такі рекомендації відсутні, то випробування вил проводять випробувальним навантаженням (F_t), маса якого залежить від вантажопідіймальності вил:

якщо вантажопідіймальність вил (m) менша або дорівнює 5000 кг, випробувальне навантаження (F_t) повинно дорівнювати 2,5 т;

якщо вантажопідіймальність вил (m) понад 5000 кг, випробувальне навантаження (F_t) повинно дорівнювати 2,1 т.

Випробувальне навантаження має бути прикладене плавно, без поштовхів на відстані D від передньої поверхні спинки вил два рази протягом 30 секунд.

8. Матеріали, що застосовуються під час ремонту навантажувачів мають відповідати, зазначеним у технічних умовах на ремонт навантажувачів.

9. Для виготовлення елементів металоконструкцій із труб, прокату листового, сортового, фасонного тощо дозволяється застосування всіх способів різання, що забезпечують якісне одержання форм і розмірів цих елементів відповідно до робочих креслень. Різання проводиться за технологією, що унеможливорює утворення тріщин або погіршення якості металу на крайках, а також у зоні термічного впливу.

10. Переобладнання (реконструкція) навантажувачів здійснюється відповідно до вимог Закону України „Про дорожній рух”.

V. ВИМОГИ ДО ЕКСПЛУАТАЦІЇ НАВАНТАЖУВАЧІВ

1. Навантажувачі всіх типів, за винятком штабелеукладачів з ручним пересуванням, підлягають реєстрації відповідно до вимог Закону України „Про дорожній рух”.

2. Реєстрація, перереєстрація, тимчасова реєстрація та зняття навантажувачів з обліку здійснюються територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці.

3. Експлуатація незареєстрованих навантажувачів забороняється.

4. Штабелеукладачі з ручним пересуванням, що не підлягають реєстрації, обліковуються суб'єктом господарювання, у якого у власності або в користуванні (оренда, лізинг тощо) вони перебувають.

5. У разі необхідності відновлення втраченого, зіпсованого чи на заміну непридатного для використання журналу нагляду (паспорта) навантажувача, що перебував в експлуатації, суб'єкт господарювання має забезпечити отримання дубліката журналу нагляду чи паспорта від виробника чи складання нового журналу нагляду, який має містити такі дані:

найменування виробника та його місцезнаходження;

тип, модель навантажувача;

заводський (ідентифікаційний) номер навантажувача;

реєстраційний номер навантажувача або його обліковий номер;

рік виготовлення навантажувача;

призначення навантажувача;

конструкція робочого обладнання;

конструкція ходової частини;

тип приводу шасі навантажувача, робочих механізмів;

навколишнє середовище, у якому може працювати навантажувач (найбільша та найменша температура, відносна вологість повітря, вибухонебезпечність, пожежонебезпечність);

допустима швидкість вітру для робочого стану навантажувача;

норма заправки мастилом (рідиною) агрегатів навантажувача (паливний

бак, система змащування двигуна (картер), система охолодження двигуна (радіатор), картер коробки передач, картер механізму зворотнього ходу, картер редуктора приводів насосів, гальмівна система, гідравлічна система);

основні технічні дані та характеристики (номінальна вантажопідіймальність, вантажопідіймальність на максимальній висоті підймання, номінальна висота підймання, максимальна висота підймання, висота вільного підймання, відстань центра ваги номінального вантажу від передньої поверхні спинки вил, найбільша швидкість пересування з вантажем, найбільша швидкість підймання номінального вантажу, швидкість опускання вил з вантажем та без вантажу, подоланий підйом з номінальним вантажем, найменший радіус повороту зовнішнім габаритом, висота вільного підйому, дорожній просвіт, відстань від передньої поверхні спинки вил до осі передніх коліс, база, колія коліс, місце керування (кабіна, платформа, сидячи, стоячи, з підлоги тощо), спосіб керування (електричний, гідравлічний тощо), власна маса навантажувача з вилами, власна маса навантажувача зі змінним вантажозахоплювальним пристроєм, власна маса навантажувача з вилами без акумуляторних батарей, припустимі максимальна й мінімальна маси акумуляторних батарей з акумуляторним ящиком, двигун (позначення), вид палива, тяговий електродвигун (позначення), номінальна потужність, акумуляторна батарея (позначення), номінальна напруга, повна маса навантажувача (з номінальним вантажем і водієм), розподіл повної маси на осі, висота навантажувача з вилами, що підняті на найбільшу висоту, габаритні розміри (довжина, ширина, будівельна висота (за вантажопідіймачем за опущених вил));

діаграма вантажопідіймальності навантажувача;

відомості про місцезнаходження навантажувача із зазначенням найменування суб'єкта господарювання, який експлуатує навантажувач, місцезнаходження навантажувача (адреси суб'єкта господарювання), дати прибуття (не менше 3 сторінок);

відомості про призначення працівників, відповідальних за технічний стан навантажувача із зазначенням номера і дати наказу про призначення або договору з іншим суб'єктом господарювання, прізвища, ім'я, по батькові, посади та

підпису призначеного працівника, номера посвідчення та терміну його дії (не менше 5 сторінок);

відомості про ремонт металоконструкцій, зміни в конструкції і заміну складових частин навантажувача із зазначенням даних про характер ремонту елементів обладнання, проведену зміну конструкції, дати і номера документа про приймання навантажувача з ремонту або після зміни конструкції та підпису працівника, відповідального за технічний стан навантажувача (не менше 5 сторінок);

відомості про технічне обслуговування навантажувача із зазначенням виду технічного обслуговування, опису проведених робіт, виявлені дефекти та пошкодження та підпису особи, що проводила технічне обслуговування (не менше 20 сторінок);

відомості про результати обов'язкового технічного контролю (технічного огляду), експертного обстеження, із зазначенням дати, результатів і терміну проведення наступного обов'язкового технічного контролю (технічного огляду), експертного обстеження (не менше 15 сторінок).

6. Навантажувачі підлягають обов'язковому технічному контролю (технічному огляду) відповідно до вимог Закону України „Про дорожній рух”.

7. У разі досягнення навантажувачем призначеного строку служби (граничного строку експлуатації) або закінчення продовжуваного строку безпечної експлуатації навантажувачі підлягають експертному обстеженню.

За наявності в експлуатаційних документах засвідчених записів про консервацію обладнання під час зберігання та транспортування дозволяється не враховувати строк перебування в законсервованому стані під час визначення дати експертного обстеження обладнання, за умови достатності в цих записах даних (умови зберігання, варіант захисту, засоби захисту) для визначення строку дії захисту.

8. У разі якщо дата прийняття в експлуатацію невідома, призначений

строк служби (граничний строк експлуатації) навантажувача обчислюється, починаючи з дати його виготовлення, а коли неможливо встановити дату виготовлення, вважається, що навантажувач досяг призначеного строку служби (граничного строку експлуатації) і має бути проведено експертне обстеження.

За відсутності в експлуатаційних документах відомостей про строк служби навантажувачів, призначений строк служби (граничний строк експлуатації) визначається так:

для електронавантажувачів, вантажопідіймальністю до 5,0 тонн – 8 років;
для автонавантажувачів, вантажопідіймальністю до 6,3 тонн – 10 років;
для автонавантажувачів, вантажопідіймальністю від 6,3 тонн до 12,5 тонн – 12 років.

9. Строк наступного експертного обстеження (продовжуваний строк безпечної експлуатації) навантажувача має бути встановлений експертною організацією залежно від:

технічного стану навантажувача на момент експертного обстеження;
фактичних умов його експлуатації;
кількості та якості ремонтів базових металоконструкцій навантажувача;
величини спрацювання, у тому числі корозійного, елементів несучих металоконструкцій навантажувача;
ступеня агресивності навколишнього середовища.

10. Суб'єкт господарювання, який експлуатує навантажувачі і змінні вантажозахоплювальні пристрої до них, забезпечує їх утримання в справному стані та безпечну експлуатацію шляхом організації належного нагляду, технічного обслуговування, обов'язкового технічного контролю (технічного огляду) та ремонту власними силами або укладає договори з іншими суб'єктами господарювання на виконання зазначених робіт.

Суб'єкт господарювання:

призначає працівника, відповідального за технічний стан навантажувачів;

призначає працівника, відповідального за безпечне проведення робіт навантажувачами;

призначає обслуговуючий і ремонтний персонал навантажувачів (водіїв навантажувачів, акумуляторників, вулканізаторників, монтувальників шин, слюсарів паливної апаратури тощо);

установлює порядок проведення щоденного обслуговування та періодичного технічного обслуговування та ремонту відповідно до вимог експлуатаційних документів;

забезпечує умови для виконання відповідальними працівниками, обслуговуючим і ремонтним персоналом своїх обов'язків;

забезпечує ведення робіт за технологічними картами або проектами виконання робіт (далі – ПВР) навантажувачами;

забезпечує відповідальних працівників цими Правилами, а обслуговуючий і ремонтний персонал – інструкціями з охорони праці.

11. Номер і дата наказу про призначення працівника, відповідального за технічний стан навантажувачів, а також посада, прізвище, ім'я, по батькові та його підпис мають міститися у журналі нагляду (паспорті) навантажувача.

Якщо суб'єкт господарювання має самостійні служби з обслуговування механічного, електричного та іншого обладнання, то працівники, відповідальні за технічний стан навантажувачів, можуть бути призначені окремо з кожного обладнання.

12. Чисельність відповідальних працівників визначається залежно від кількості навантажувачів та умов їх експлуатації. Обов'язки працівників, відповідальних за технічний стан і безпечне проведення робіт навантажувачами, можуть бути покладені на одного працівника.

13. Працівники, відповідальні за технічний стан і за безпечне проведення робіт навантажувачами, обслуговуючий і ремонтний персонал перед

призначенням повинні проводити навчання і перевірку знань з питань охорони праці відповідно до вимог чинного законодавства.

Також працівники, відповідальні за технічний стан і за безпечне проведення робіт навантажувачами, обслуговуючий і ремонтний персонал повинні мати групу з електробезпеки відповідно до вимог чинного законодавства.

14. Інструкція з охорони праці для водія навантажувача має містити, крім вимог безпеки, також такі відомості:

порядок роботи з вантажем (підймання та штабелювання);

порядок пересування (керування);

порядок виконання робіт, пов'язаних з обслуговуванням навантажувача, які виконує водій.

15. Керувати навантажувачами мають право водії навантажувачів, які пройшли професійну підготовку, кваліфікаційну атестацію і отримали в установленому порядку відповідний документ про освіту (диплом, свідоцтво тощо) і допущені до виконання своїх обов'язків відповідно до кваліфікаційних характеристик їх професій. Водії навантажувачів під час виконання своїх обов'язків повинні мати документ про освіту чи його копію при собі.

16. Підвішування на гак безблокової стріли навантажувача вантажу мають виконувати стропальники, які пройшли професійну підготовку, кваліфікаційну атестацію і отримали в установленому порядку документ про освіту (диплом, свідоцтво тощо) і допущені до виконання своїх обов'язків відповідно до кваліфікаційних характеристик їх професії. Стropальники під час виконання своїх обов'язків повинні мати документ про освіту чи його копію при собі.

17. Установлений суб'єктом господарювання порядок проведення щоденного та періодичного технічного обслуговування і ремонтів має

забезпечити утримання навантажувачів і змінних вантажозахоплювальних пристроїв у справному стані.

18. Водії навантажувачів перед початком роботи, а також під час заміни водіїв, у разі закінчення робочої зміни, повинні перевірити технічний стан навантажувача. Обсяг огляду та перевірок технічного стану має визначатися інструкціями з охорони праці для водіїв навантажувачів, розробленими суб'єктами господарювання відповідно до вимог цих Правил та експлуатаційних документів конкретного типу навантажувача.

19. Після закінчення роботи (один раз на добу незалежно від кількості змін) має проводитися відповідним технічним персоналом щоденне обслуговування з метою підготовки навантажувача до подальшої експлуатації. Обсяг огляду та перевірок технічного стану, що проводяться під час щоденного обслуговування, має визначатися переліком робіт із щоденного обслуговування, зазначеним у настанові з експлуатації навантажувача. Результати щоденного обслуговування навантажувачів записуються в журнал технічного обслуговування працівником, відповідальним за технічний стан навантажувачів.

20. Робота на несправному навантажувачі не допускається. Не допускається експлуатація навантажувача за наявності таких пошкоджень і несправностей:

тріщини та деформації в рамі шасі навантажувача, рамах вантажопідіймача, каретці та вилах;

відсутній один з болтів на кронштейні кріплення рами вантажопідіймача до рами шасі навантажувача;

відсутній стопорний гвинт або контргайка кріплення пальця, що з'єднує шток гідроциліндра нахилу з рамою вантажопідіймача;

витікання робочої рідини з гідросистеми навантажувача;

наявність повітря в гідросистемі;

- падіння тиску робочої рідини в гідросистемі нижче норми;
- робоче гальмо не забезпечує ефективного гальмування навантажувача або рівномірного загальмування коліс однієї осі;
- порушено герметичність системи пневматичних гальм, що призводить до падіння тиску повітря в пневмосистемі (коли двигун навантажувача не працює) більш ніж на 0,1 МПа/год;
- не працює манометр системи пневматичних гальм;
- компресор не забезпечує встановленого тиску повітря в системі пневматичних гальм;
- витікання робочої рідини з гідравлічної системи гальм;
- стоянкове гальмо не втримує навантажувач незалежно від завантаження на найбільшому ухилі, зазначеному виробником у експлуатаційних документах протягом 5 хвилин;
- люфт кермового колеса перевищує 20° від положення кермового колеса, відповідно положенню керованих коліс під час руху навантажувача прямою (для навантажувачів покращеної прохідності люфт кермового колеса повинен бути не більше 25°);
- не закріплені, не зашплінтовані, від'єднані або пошкоджені деталі кермового керування;
- несправний гідропідсилювач кермового керування;
- колесо ненадійно закріплене на маточині;
- протектор шини має висоту рисунка протектора меншу, ніж визначено вимогами чинного законодавства;
- шина має наскрізне пошкодження або розрив ниток корду;
- підтікає паливо із системи живлення двигуна;
- несправний або відсутній глушник;
- не вимикаються або мимовільно вимикаються передачі;
- пошкоджений або вібрує карданний вал;
- загазованість у кабіні водія;
- уміст шкідливих речовин у відпрацьованих газах або їх димність

перевищують установлені норми;

несправність або відсутність передбачених виробником зовнішніх світлових приладів;

відсутнє дзеркало заднього виду;

несправність звукового сигналу;

несправність замків дверей кабіни;

несправність нагрівача повітря кабіни в зимовий час;

відсутність медичної аптечки, упорних колодок (не менше 2 шт.), вогнегасника (для автонавантажувачів та штабелеукладачів з ДВЗ) або знака аварійної зупинки;

відсутність талона про проходження обов'язкового технічного контролю (технічного огляду).

21. Періодичне технічне обслуговування навантажувачів (ТО-1, ТО-2, сезонне) проводиться відповідно до вимог експлуатаційних документів в строки, установлені їх виробником. Результати періодичного технічного обслуговування навантажувачів записуються в журнал нагляду (паспорт) працівником, відповідальним за технічний стан навантажувачів.

22. Суб'єкт господарювання, який експлуатує навантажувачі, повинен стежити за тим, щоб всі таблички із заводськими даними і маркування, перебували у передбачених місцях, а їхній стан був придатним для читання.

23. Пересування навантажувачів територією підприємства має здійснюватися відповідно до встановленої схеми руху транспортних засобів і працівників територією підприємства. На схемі мають бути показані дозволені та заборонені напрямки руху, повороти, зупинки, в'їзди та виїзди тощо. Схема доводиться до відома всіх працюючих і вивіщується біля в'їзду на територію підприємства.

24. Навантажувачі, що мають колеса з масивними гумовими шинами, повинні використовуватись тільки на майданчиках з твердим і рівним покриттям, а навантажувачі з пневматичними шинами, крім того, – на покриттях із каменю (щебеню) і вирівняних земляних майданчиках.

25. У робочій зоні навантажувачів не повинні проводитися інші перевантажувальні роботи, проходити шляхи ручного перенесення та перевезення вантажів.

26. У робочих зонах навантажувачів освітлення має бути достатньої яскравості.

Навантажувачі мають бути обладнані додатковим освітленням, коли освітленість у зоні роботи нижче 32 лк.

27. Зони роботи (проїзди, проходи, навантажувальні та перехідні містки, підлоги або дороги та складські приміщення) повинні мати достатню несучу здатність, щоб витримувати навантажувач із вантажем і водієм, і мають перебувати в такому стані, щоб не бути причиною порушення безпеки експлуатації навантажувачів, пошкоджень навантажувача чи його вантажу та порушень стійкості.

Проїзди для навантажувачів мають бути вільними, щоб були забезпечені достатня оглядовість, легкість повороту навантажувачів, не повинні мати значних спусків і підйомів, низьких стель. Проїзди мають бути ясно обмежені або позначені.

Якщо можливе пересування пішоходів проїздами, то ширина їх має бути відповідно збільшена.

Рекомендується, щоб ухил підйомів не перевищував 10 %, до того ж максимальний повздовжній ухил шляху, яким дозволяється транспортування вантажів навантажувачами, не повинен перевищувати кута нахилу рами вантажопідіймача навантажувача. Шлях повинен мати плавні переходи в основі

та на вершині для того, щоб не допускати виникнення ударів, що діють на вантаж або руйнують шасі навантажувача.

За наявності підйомів, крутість яких перевищує 10 %, на постійних проїздах встановлюються попереджувальні знаки.

Небезпечні місця, включно з обмеженням за висотою, мають бути ясно позначені.

Не допускається захаращувати протипожежні проїзди й інвентар, а також доступ до сходів.

28. Максимальне навантаження на навантажувальні чи перехідні містки має бути чітко позначено на табличках.

Навантажувальні або перехідні містки слід закріплювати так, щоб унеможливилася випадкове переміщення, хитання або проковзування. На обшивці містків мають бути передбачені ручки або інші ефективні засоби для їх безпечного перенесення. Можуть бути передбачені скоби або підкладки для переміщення містків за допомогою вилкового навантажувача.

Навантажувальні або перехідні містки повинні мати неслизьку поверхню (наприклад, рифлену тощо).

Бічні сторони всіх навантажувальних містків, а там, де це можливо, і перехідних містків, повинні бути обладнані засобами, що дозволяють звести до мінімуму можливість виїзду навантажувача на бортове огородження.

Перед виконанням робіт з використанням навантажувального містка необхідно переконатися, що місток закріплений правильно і надійно.

Не допускається навантажувати місток понад його номінальну вантажопідіймальність. Під час переїзду через навантажувальний місток рух навантажувача має бути повільним та обережним.

29. Під час виконання навантажувально-розвантажувальних робіт електронавантажувачами із живленням від гнучкого кабелю необхідно дотримуватися таких вимог:

електронавантажувач не повинен виїжджати за межі ділянки, обмеженої довжиною кабелю;

не дозволяється подовжувати живильний кабель;

не дозволяється прогинати гнучкий трос, на який підвішується живильний кабель;

під час роботи електронавантажувача слід застосовувати пристрої, що унеможливають перекручування живильного кабелю.

30. У разі переміщення навантажувачів вантажопідіймальними кранами, під час навантаження (розвантаження) на транспортні засоби, стропи мають бути закріплені тільки в місцях, зазначених виробником навантажувачів.

31. Спільне використання двох або декількох навантажувачів для роботи з вантажами масою, що перевищує вантажопідіймальність одного навантажувача, або негабаритним вантажем є небезпечною операцією, що вимагає застосування спеціальних заходів безпеки. Такі роботи допускається виконувати тільки під безпосереднім керівництвом працівника, відповідального за безпечне проведення робіт навантажувачами, або іншого спеціально призначеного працівника відповідно до технологічних карт або ПВР, у яких мають бути наведені схеми стропування та переміщення вантажу із зазначенням послідовності виконання операцій, інші вказівки щодо безпечного підймання й переміщення вантажу. У цьому разі водії повинні бути проінструктовані й з ними має бути проведена тренувальна робота. Після проведення тренувальної роботи заміна водіїв не допускається.

32. Вантажні ліфти чи підйомники (далі – ліфти), використовувані для транспортування навантажувачів з одного рівня (поверху) на інший, повинні мати вантажопідіймальність, що дорівнює масі навантажувача, вантажу та водія.

Перед виконанням робіт з використанням ліфта необхідно переконатися,

що ліфт призначений для таких операцій і здатен витримати масу навантажувача, вантажу та водія.

Супровідний персонал повинен залишити ліфт перед в'їздом або виїздом навантажувача.

Під'їжджати до ліфта необхідно повільно, а в'їжджати в нього тільки після того, як кабіна буде на рівні підлоги завантажувальної площадки.

Навантажувачі мають в'їжджати в ліфт вантажем, а не водієм уперед. Ця вимога особливо стосується штабелеукладачів, які керуються з підлоги.

Як тільки навантажувач опинився в ліфті, органи керування ним мають бути приведені в нейтральне положення, енергія вимкнена, а стоянкове гальмо затягнуте.

33. У разі виконання робіт навантажувачем в автофургоні перед в'їздом необхідно впевнитися, що автофургон стоїть на стоянковому гальмі, а під колеса підкладені упори для унеможливлення непередбачуваного переміщення автофургона.

У разі виконання робіт навантажувачем в автопричепі, не зчепленому з тягачем, необхідно використовувати опорні стійки для унеможливлення перекидання причепа. Перед тим як навантажувачу в'їхати (або виїхати) у напівпричеп, необхідно переконатися, що зазначені опорні стійки встановлені в належні положення.

Перед виконанням робіт необхідно переконатися, що підлога автофургона (автопричепа) витримає навантаження від навантажувача, вантажу та водія. Стан підлоги слід перевіряти для виявлення гнилих дощок, дір та інших пошкоджень.

34. У разі виконання робіт навантажувачем в залізничних вагонах, а також під час проведення навантажувально-розвантажувальних робіт навантажувачами на станціях, контейнерних майданчиках, перевалочних базах, вантажних дворах, перегонах та на під'їзних коліях промислових підприємств

необхідно керуватися вимогами чинного законодавства.

35. У разі виконання робіт навантажувачем в залізничних вагонах мають бути визначені засоби зв'язку та порядок їх використання для того, щоб не допускати непередбаченого переміщення залізничних вагонів під час здійснення навантажувально-розвантажувальних операцій.

Перед виконанням робіт необхідно впевнитися, що підлога залізничних вагонів витримає навантаження від навантажувача, вантажу та водія. Стан підлоги слід перевіряти для виявлення гнилих дощок, дір та інших пошкоджень.

Під час роботи на перонах і (або) навантажувальних платформах забороняється використовувати навантажувачі для переміщення вагонів. Навантажувачі забороняється застосовувати для відчинення або зачинення дверей залізничних товарних вагонів.

Рекомендується переїжджати залізничні колії навскіс.

36. Не допускається підймання працівників на навантажувачах, які не мають робочої платформи, спеціально призначеної для цього. Перевезення навантажувачем працівників на робочій платформі забороняється.

37. Під час роботи водії повинні звертати особливу увагу на людей, які перебувають в робочій зоні навантажувача, нерухомі або предмети, що пересуваються поруч, і в будь-який момент водії мають забезпечувати безпеку оточуючих.

Працівникам не дозволяється перебувати або проходити під піднятим вантажозахоплювальним пристроєм навантажувача незалежно від того, чи є на ньому вантаж.

38. Водії, обслуговуючий та ремонтний персонал не повинні вносити в конструкцію навантажувача будь-яких доповнень і змін, здатних вплинути на

безпечне функціонування навантажувача. Забороняється знімати противагу, якщо вона заважає роботі у вузьких місцях, а також створює додаткове навантаження на важелі та рульове керування.

Водії повинні використовувати навантажувачі тільки за призначенням.

39. Навантажувачі, керовані сидячим або стоячим водієм, використовувані для штабелювання на висоті або для роботи з високими (нестійкими) або штучними вантажами, повинні бути обладнані захисним навісом над головою водія та захисними ґратами (рамкою) на вантажній плиті вантажопідіймача. Негабаритні вантажі дозволяється укласти вище захисних ґрат, але не більше одного місця. Роботи з переміщення негабаритних вантажів мають виконуватися під безпосереднім керівництвом працівника, відповідального за безпечне проведення робіт навантажувачами.

На навантажувачах, керованих водієм з підлоги, використовуваних для штабелювання на висоті або для робіт з високими (нестійкими) або штучними вантажами, мають бути передбачені захисні ґрати (рамка) на вантажній плиті вантажопідіймача.

40. Підіймати та штабелювати допускається тільки такі вантажі, маса яких відповідає номінальній вантажопідіймальності навантажувача або, коли використовують змінний вантажозахоплювальний пристрій, – номінальній вантажопідіймальності спільно навантажувача та пристрою.

Не допускається встановлювати на навантажувач для збільшення його вантажопідіймальності будь-які додаткові засоби (наприклад, додаткову противагу або людей).

41. Під час роботи особливу увагу слід звертати на маніпулювання вантажем, надання вантажу належного положення і транспортування вантажу.

Варто переміщувати тільки надійно влаштовані, стійкі та безпечні для переміщення вантажі. З особливою обережністю слід переміщувати надмірно

довгі або надмірно високі вантажі.

Переміщення навантажувачем вантажів, центр ваги яких важко визначити, слід виконувати на мінімальній швидкості та обережно, складувати якомога нижче (не піднімати).

Не дозволяється укладати вантаж вантажопідіймальним краном безпосередньо на вила чи інший змінний вантажозахоплювальний пристрій навантажувача.

42. У разі використання вил для підймання та транспортування вантажу слід дотримуватися таких правил:

ширину вил установлюють відповідно до ширини оброблюваного вантажу;

підводити вила під вантаж необхідно якомога глибше і дбати про те, щоб предмети, розташовані за вантажем, не були пошкоджені кінцями вил. Вантаж має бути притиснутий до передньої поверхні спинки вил і розташовуватися на вилах так, щоб не виникав перекидний момент, а також вантаж не повинен виходити вперед за межі вил більше ніж на 1/3 довжини вил. Після цього вила мають бути підняті на висоту, достатню для транспортування вантажу, яка має відповідати зазначеній у настанові з експлуатації;

нахиляють вантажопідіймач назад рівно настільки, щоб стабілізувати вантаж, уживаючи особливих заходів обережності під час оброблення високих або штучних вантажів;

транспортувати вантажі дозволяється тільки тоді, коли вантажопідіймач навантажувача відхилений назад до кінця.

Для звільнення від вантажу його повільно опускають, при стійкому положенні вантажу вантажопідіймач злегка нахиляють уперед і рухом навантажувача або вил назад забирають вила з-під вантажу.

43. Під час штабелювання наближатися до штабеля слід повільно і з нахилом вантажопідіймача назад настільки, щоб стабілізувати вантаж.

Після закінчення цього маневрування, коли навантажувач буде розташований безпосередньо перед штабелем, вантажопідіймачу надають вертикальне положення. Вантаж доцільно піднімати дещо вище штабеля. Потім просувають уперед навантажувач або, у випадку навантажувача з висувними вантажопідіймачем або вилами, їх висувають і вантаж укладають на місце, опускаючи вила.

Під час руху навантажувача з піднятим змінним вантажозахоплювальним пристроєм (як з розташованим на ньому вантажем, так і без нього) треба плавно й обережно здійснювати гальмування навантажувача.

Слід переконатися, що вантаж покладений у штабелі в стійкому положенні.

Після цього вила відводять, опускають у транспортне положення, і навантажувач, після того як водій упевниться, що шлях вільний, може починати рух назад.

44. Під час розбирання штабеля необхідно наблизитися до штабеля й зупинити навантажувач так, щоб кінці вил перебували від штабеля на відстані не менше ніж 0,3 м.

Необхідно встановити відстань між вилами відповідно до ширини вантажу. Не допускати переміщення вантажу без перевірки відповідності маси вантажу вантажопідіймальності навантажувача.

Вила необхідно піднімати вертикально до положення, за якого їх будуть всувати під вантаж.

Вила мають бути підведені під вантаж якомога глибше, причому необхідно стежити, щоб предмети, розташовані за вантажем, не були пошкоджені вилами. Після цього вила мають бути підняті на висоту, достатню для того, щоб прийняти на себе вантаж.

Потім вила знову піднімають до положення, за якого вантаж повністю відділяється від штабеля, і, якщо можливо вила нахилити, їх нахиляють назад настільки, щоб стабілізувати вантаж, або, у випадку навантажувача з висувними вантажопідіймачем або вилами, їх втягують.

Після того, як водій упевниться в тому, що шлях вільний, вантаж може бути знятий зі штабеля.

Вантаж має бути опущений до транспортного положення, повністю нахилений назад, після чого, переконавшись у тому, що шлях вільний, водій робить рух назад.

45. Під час пересування навантажувача територією водій повинен користуватися шляхом проїзду, передбаченим схемою руху, встановленою суб'єктом господарювання. Водій повинен постійно контролювати рух, стежити за пересуванням людей і транспортних засобів, а також витримувати безпечну дистанцію. Необхідно дотримуватися обмежень швидкості, що діють у робочій зоні навантажувача.

Необхідно дотримуватися безпечної дистанції щодо будь-якого транспорту, що пересувається попереду.

Не допускати різких розгонів та гальмування, поворотів на великій швидкості. Рекомендується не рушати з місця за повністю повернених керованих коліс, крім випадків, коли це потрібно в особливих умовах.

Змінні вантажозахоплювальні пристрої та сам вантаж під час пересування мають бути опущені та, за можливості, нахилені назад. Вантаж варто піднімати тільки під час його штабелювання, виключення становлять навантажувачі, спеціально сконструйовані для пересування з піднятим вантажем.

46. Коли умови змушують переміщуватися з вантажем, що закриває огляд під час руху переднім ходом, навантажувачі необхідно вести заднім ходом.

У виняткових випадках (наприклад, у ході штабелювання або під час в'їзду на деякі ухили майданчика), коли потрібно рухатися з вантажем, розташованим попереду в напрямку руху, рух навантажувача має здійснюватися обережно, слід використовувати допоміжні засоби або навантажувач повинні супроводжувати призначений працівник або працівники, що вказують дорогу та подають сигнали. У цьому разі подовжній ухил майданчика під час транспортування

вантажів навантажувачами не повинен перевищувати кута нахилу вантажопідіймача навантажувача.

47. Необхідно знижувати швидкість і подавати звукові сигнали на перетинаннях проїздів і в інших місцях, де видимість обмежена.

Під час маневрування з вантажем у піднятому положенні органи кермового керування та гальмування варто пускати в хід плавно.

Не допускається обганяти інші транспортні засоби (навантажувач, візок, тягач тощо), що рухаються в тому ж напрямку, на перетинаннях проїздів, у місцях з обмеженою видимістю або в небезпечних місцях.

Водій повинен уникати наїзду на перешкоди, що можуть призвести до пошкодження навантажувача або травми водія.

Забороняється розміщувати руки, ноги або голову між стійками вантажопідіймача чи між частинами навантажувача, що можуть почати рухатися одна відносно одної.

Під час переміщення водій не повинен нахилитися за межі контуру навантажувача в плані.

Якщо поблизу перебувають люди або інші транспортні засоби, то перш ніж виконувати поворот, потрібно подати звуковий сигнал.

Водію потрібно дотримуватися вказівок відповідальних працівників і вимог інструкцій щодо максимально припустимих навантажень на підлогу, особливо у випадках, коли можливий в'їзд на різні рівні будинку (споруди) за допомогою ухилу, ліфта.

48. Довгомірні вантажі дозволяється транспортувати на навантажувачі тільки на відкритих територіях з рівним покриттям, у цьому разі спосіб захоплення вантажу має унеможливити його розвалювання або падіння вбік. Вантаж має бути попередньо надійно зав'язаний у пакет.

49. Максимальна швидкість руху навантажувача територією, у

виробничих та інших приміщеннях установлюється суб'єктом господарювання, не повинна перевищувати:

10 км/год – територією підприємства;

5 км/год – у виробничих та інших приміщеннях;

3 км/год – на поворотах, під час в'їду або виїзду з воріт, під час виїзду з-за рогу будинку (споруди), під час переїзду через залізничні колії, на перехресті шляхів, у місцях інтенсивного руху людей, під час руху заднім ходом.

50. Швидкість руху навантажувача в конкретних умовах має вибиратися водієм залежно від інтенсивності руху транспортних засобів, присутності працівників або сторонніх людей в робочій зоні, довжини території, оглядовості, стану поверхні дорожнього покриття, ширини і профілю шляхів руху і проїздів, типу навантажувача та вантажу, що транспортується, тощо. Особливу пильність потрібно проявляти на забруднених і слизьких дорогах.

За всіх обставин рух навантажувача необхідно здійснювати зі швидкістю, яка дозволяє безпечно зупинити навантажувач.

51. Під час руху та проведення операцій на ухилах мають бути виконані такі вимоги:

навантажувач необхідно піднімати на ухил або спускати з нього повільно;

за відсутності вантажу навантажувач має рухатися з опущеним і нахиленим назад вантажопідіймачем, за винятком навантажувача з бічним висувним вантажопідіймачем;

не допускається повертати на ухилі чи перетинати його під кутом;

на краю ухилу або похилої платформи маневрування навантажувача слід здійснювати обережно. Необхідно працювати від краю ухилу або платформи на відстані не менше ширини колеса навантажувача;

під час підйому чи спуску ухилом, крутість яких перевищує 10 %, навантажувач з вантажем має пересуватися (коли це можливо) так, щоб вантаж був розташований у напрямку підйому;

навантажувач має пересуватися ухилом з вантажем і змінними вантажозахоплювальними пристроями, тримаючи їх нахиленими назад (коли це можливо) і піднятими на таку висоту, що достатня тільки для того, щоб не стикатися з поверхнею дороги та перешкодами, що перебувають на ній.

52. Під час пересування під високо розташованими пристроями, наприклад під світильниками, трубопроводами, протипожежними пристроями тощо, необхідно впевнитися в тому, що є достатній просвіт (зазор) між цими пристроями та частинами навантажувача чи вантажем.

Перед просуванням через вузькі проїзди або двері, між штабелями, устаткуванням, елементами конструкцій будівель та споруд варто переконатися, чи є достатній вільний простір для навантажувача, водія та вантажу, а також у відсутності працівників і сторонніх людей у робочій зоні навантажувача.

53. Навантажувачі, призначені для переміщення балонів з газом, нафтопродуктів та інших легкозаймистих рідин, мають бути обладнані іскрогасниками на вихлопних трубах і засобами пожежогасіння відповідно до вимог чинного законодавства.

54. У разі поставлення навантажувача на стоянку його необхідно перевести в неробочий стан – вантажопідіймач має бути повністю опущений, органи керування приведені в нейтральне положення, джерело живлення вимкнене, стоянкове гальмо затягнуте та вжиті заходи проти будь-якого випадкового або недозволеного переміщення навантажувача.

У разі поставлення на стоянку не допускається загороджувати доступ до протипожежних виходів, сходів і до протипожежного обладнання.

Ставити навантажувач на стоянку потрібно завжди на достатній відстані від залізничних колій.

55. Під час виконання навантажувально-розвантажувальних і транспортних робіт водій навантажувача повинен виконувати такі вимоги:

не піднімати та не перевозити вантаж, що перевищує вантажопідіймальність навантажувача. Допустима маса вантажу на вилах залежно від положення його центра ваги та висоти підіймання має бути зазначена на таблиці з діаграмою вантажопідіймальності навантажувача;

здійснювати підіймання вантажу та нахил вантажопідіймача з вантажем на вилах обережно, без ривків, тільки за вертикального або похилого назад положення вантажопідіймача, поступово збільшувати частоту обертання колінчастого вала двигуна і плавно переміщати важелі керування гідророзподільника;

дотримуватися особливої обережності під час нахилання вантажопідіймача з піднятим вантажем, не допускати різкого переміщення важеля гідророзподільника керування гідроциліндрами нахилу та різкого гальмування навантажувача, що може привести, особливо у разі розташування вантажу на великій висоті, до перекидання навантажувача, випадання вантажу з піднятої тари або з вил;

загальмовувати навантажувач під час підіймання та опускання вантажу, уважно оглянувши місце, звідки необхідно піднімати або куди опускати вантаж;

не допускати різких поворотів навантажувача під час транспортування вантажів і не піднімати та не опускати вантаж під час руху навантажувача;

починати рух навантажувача з вантажем за умови, що вантаж піднятий над опорною поверхнею коліс на висоту, зазначену в настанові з експлуатації навантажувача, а вантажопідіймач нахилений повністю назад;

проводити транспортування тари та встановлення її в штабелі тільки по одній одиниці;

проводити транспортування вантажу тільки тоді, коли він поставлений

впритул до передньої поверхні спинки вил і рівномірно розташований щодо вил;

не транспортувати вантаж, центр ваги якого розташований на більшій відстані від передньої поверхні спинки вил, ніж зазначено на діаграмі вантажопідіймальності навантажувача;

не під'їжджати до місця навантаження (розвантаження) на великій швидкості та не гальмувати різко навантажувач, особливо на мокрому слизькому майданчику та в ожеледь;

дотримуватися обережності під час транспортування вантажів у вузьких проїздах, не зачіпати штабелі вантажів під час поворотів;

виконувати роботу в нічний час тільки за умови достатнього електричного освітлення штабелів вантажів і вантажних майданчиків;

проводити транспортування дрібних штучних вантажів тільки в спеціальній тарі, яку дозволяється завантажувати не вище її бортів;

не допускати перебування людей під вантажем;

у випадку часткової втрати навантажувачем стійкості (коли задні колеса почали відриватися від вантажного майданчика) негайно опустити вантаж донизу;

припинити експлуатацію автонавантажувача у разі появи підозрілих шумів, тріску, скреготу та інших незвичайних явищ у гідросистемі, органах керування або в інших вузлах і механізмах;

не залишати без нагляду автонавантажувач із працюючим двигуном, а також не залишати пост керування, якщо вантаж піднятий вилами або іншим вантажозахоплювальним пристроєм;

не переміщувати вантажі волоком, не піднімати і не перевозити погано покладені вантажі;

дотримуватися норм ярусності для тари. Забороняється встановлювати в

штабель несправну тару (з погнутими стійками, несправними фіксуючими елементами тощо) та зіштовхувати вантаж зі штабеля чи підтягувати його;

не виконувати роботи в захаращених місцях, а також на зледенілих, слизьких, не посипаних піском (шлаком) і не очищених від снігу вантажних майданчиках і дорогах, не піднімати вантажі, засипані землею, будівельним сміттям, снігом, примерзлі, затиснені або залиті бетоном вантажі;

не піднімати і не опускати вантаж, установлений поблизу стіни, колони, штабеля вантажу, залізничного вагона чи іншого транспортного засобу, верстата або іншого обладнання, якщо між вантажем, що піднімається, і зазначеними частинами споруди, транспортними засобами чи обладнанням перебувають люди;

не кантувати вантаж без спеціального кантувача, що навішується на каретку навантажувача;

не підводити вила під вантаж, якщо просвіт під ним недостатній для вільного їх уведення, та не проводити захоплення вантажу одним іклом, за винятком випадків, передбачених технологічними картами;

не опускати вантаж на труби газо- і паропроводів, електричні кабелі, тимчасові перекриття;

не дозволяється ставати на вила чи інший змінний вантажозахоплювальний пристрій навантажувача до повного їх опускання на поверхню;

не дозволяється перевозити на електронавантажувачах легкозаймісті рідини, кислоти, якщо акумуляторна батарея розміщена біля вантажопідіймача, а навантаження і транспортування вибухонебезпечних вантажів необхідно проводити відповідно до чинного законодавства;

не підіймати на піддонах дрібноштучний вантаж вище захисного пристрою, що захищає робоче місце від падіння на нього вантажу;

проводити навантажувально-розвантажувальні чи монтажні роботи двома чи декількома навантажувачами, у тому числі обладнаними безблоковими стрілами, допускається за наявності технологічної карти або ПВР. Навантаження, що припадає на кожний навантажувач, під час спільного використання декількох навантажувачів не повинне перевищувати їх вантажопідймальності.

56. У разі роботи на навантажувачі з безблоковою стрілою водій повинен перед початком роботи, крім зазначеного в пункті 20 розділу V цих Правил, також перевірити:

- справність безблокової стріли й надійність її кріплення до каретки вантажопідіймача;

- справність гака і деталей його кріплення;

- роботу механізму переміщення гака (за наявності).

57. У процесі виконання навантажувально-розвантажувальних і транспортних робіт навантажувачем зі стрілою водій має виконувати, додатково до зазначених у пункті 55 розділу V цих Правил, такі вимоги:

- спочатку необхідно підняти вантаж, а потім здійснювати його транспортування;

- не піднімати і не перевозити вантаж (контейнер), що перевищує вантажопідймальність стріли на даному вильоті;

- не допускати під час підймання і транспортування розгойдування та крутіння вантажу, особливо довгомірного, навколо осі підвішування. Утримувати вантаж від розгойдування повинні супровідні працівники з двох боків за допомогою відтяжок;

- не підтягувати вантаж, що перебуває поза межами стріли, у разі косоного натягнення стропа. Гак стріли необхідно встановити точно над вантажем,

призначеним для підймання;

піднімати вантаж, маса якого близька до номінальної вантажопідймальності стріли на заданому вильоті, необхідно поступово – спочатку підняти на висоту від 200 мм до 250 мм, якщо інше не зазначене в настанові з експлуатації навантажувача, зупинити підймання та перевірити правильність натягнення стропа, дію механізмів і гальм. У разі виявлення несправності вантаж негайно опустити і не починати підймання до усунення несправностей;

проводити навантаження (розвантаження) вантажу в кузов автомобіля (причепа) тільки збоку або ззаду, перебування людей у кузові та кабіні автомобіля (причепа) в момент опускання вантажу забороняється. Не дозволяється переносити вантаж через кабіну автомобіля;

не піднімати і не опускати вантаж ривками;

не звільняти за допомогою безблокової стріли навантажувача затиснені вантажем стропа, канати або ланцюги.

58. Після закінчення роботи водій навантажувача зобов'язаний:

оглянути навантажувач – раму шасі, раму вантажопідймача, каретку, вила, колеса – і переконатися у відсутності тріщин, ум'ятин та інших деформацій, а також витіку робочої рідини з гідроциліндра підймання вантажу і гідроциліндрів нахилу рами вантажопідймача;

поставити навантажувач у відведене для його стоянки місце;

вимкнути запалювання (акумуляторну батарею);

інформувати працівника, відповідального за технічний стан навантажувачів, про виявлені під час роботи несправності та пошкодження.

59. Не допускається експлуатувати навантажувач, у системі живлення паливом якого є витік, поки він не буде повністю усунутий.

60. Не допускається проводити профілактичне обслуговування або ремонт навантажувача за піднятих вантажозахоплювальних пристроїв (без застосування будь-яких пристроїв для страховки).

61. У разі необхідності залишити навантажувач на деякий час (наприклад, під час обідньої перерви або в інших необхідних випадках) водій зобов'язаний поставити навантажувач поза зоною руху транспорту і виконання навантажувально-розвантажувальних робіт, узяти із собою ключ замка запалювання автонавантажувача або ключ вимикача кола керування електронавантажувача, а навантажувач поставити на стоянкове гальмо (в автонавантажувача має бути ввімкнена передача), а також під колеса водій повинен підкласти упорні колодки, навіть якщо навантажувач залишається на незначному ухилі. Залишати навантажувач на ухилах доріг, біля дверей складів, на залізничних коліях, переїздах і в їхній зоні, а також з піднятою кареткою вантажопідіймача і з вантажем на вилах забороняється.

VI. МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ДО НАВАНТАЖУВАЧІВ

1. Вимоги безпеки, зазначені в цьому розділі, поширюються на навантажувачі, виготовлені до 12 серпня 2013 року – дати обов'язкового застосування Технічного регламенту безпеки машин, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 січня 2013 року № 62.

2. Навантажувачі повинні долати з номінальним вантажем ухил, зазначений виробником у експлуатаційних документах.

3. Навантажувачі мають бути оснащені пристроями для їх буксирування (гак, петля тощо). Якщо навантажувач передбачено використовувати як тягач, то конструкція тягово-зчіпного пристрою має унеможлилювати мимовільне роз'єднання.

4. Навантажувачі повинні мати позначені місця стропування для їх навантаження (розвантаження) на транспортні засоби в разі транспортування.

5. На корпусі навантажувачів з пневматичними шинами має бути зазначений тиск в шинах.

6. Колеса навантажувачів, що виступають за зовнішній контур шасі, мають бути захищені, щоб звести до мінімуму ризик отримання водієм, який перебуває в нормальному робочому положенні, травми від предметів, що вилітають з-під коліс.

7. Конструкція систем навантажувачів має унеможливити краплепадіння робочої рідини гідросистем, палива і шкідливих рідин (у разі порушення герметичності з'єднань), особливо на гарячі складові частини навантажувачів, що здатні викликати займання цих рідин. Допускається краплепадіння в призначені для цього закриті або заправні ємності.

8. Навантажувачі повинні забезпечувати подовжню та поперечну стійкість з вантажем і без вантажу, під час штабелювання та пересування.

9. На автонавантажувачі має бути передбачене місце для установа вогнегасника.

10. Металоконструкції та металеві деталі навантажувачів мають бути захищені від корозії відповідно до умов експлуатації.

11. На навантажувачах на видному для водія місці мають бути прикріплені таблички з діаграмами:

зміни вантажопідіймальності залежно від положення центра ваги вантажу;

зміни вантажопідіймальності залежно від висоти підіймання вантажу.

12. Вимоги до систем гальмування:

- 1) навантажувачі мають бути оснащені двома незалежними системами для приведення в дію робочого і стоянкового гальм;
- 2) стоянкове гальмо має приводитися в дію вручну або автоматично і залишатися затисненим до його навмисного відпущення;
- 3) приведення в дію робочого гальма не повинне викликати автоматично одночасного спрацьовування стоянкового гальма;
- 4) робоча гальмівна система повинна забезпечувати ефективне гальмування одноразовим натисненням педалі або іншого привідного елемента гальма;
- 5) повітряна гальмівна система із застосуванням накопиченої енергії має бути оснащена сигнальним пристроєм, що спрацьовує в разі падіння рівня накопиченої енергії нижче 50 відсотків устанавленого виробником максимуму. Сигнальний пристрій розташовується на видному місці. Водій повинен чути сигнал, який має бути тривалим;
- 6) ефективність утримання навантажувача стоянковою і робочою гальмівними системами перевіряється відповідно до вимог експлуатаційних документів;
- 7) кут заносу навантажувача під час гальмування робочим гальмом не повинен перевищувати 8° .

13. Вимоги до вантажопідіймача:

- 1) максимальна висота підймання вил вантажопідіймача, а також їх опускання в нижнє положення має обмежуватися гідроциліндром підймання чи спеціальним пристроєм;
- 2) граничні кути нахилу вил вантажопідіймача вперед і назад мають

обмежуватися гідроциліндрами нахилу чи спеціальним пристроєм. Пристрої, що здійснюють зсув, висунення, повертання вантажопідіймача та інші робочі операції, повинні мати обмежувачі ходу;

3) вила вантажопідіймача повинні мати чітке маркування, яке має містити такі відомості:

товарний знак (або найменування) виробника;

номінальну вантажопідіймальність вил у кілограмах;

номінальну відстань центра ваги вантажу від передньої поверхні спинки вил в міліметрах;

місяць і рік виготовлення, серійний номер.

4) вила вантажопідіймача мають бути оснащені пристроями для поперечної фіксації їх на вантажній плиті;

5) конструкцією навантажувачів може бути передбачена можливість установлення замість вил інших змінних вантажозахоплювальних пристроїв;

6) ланцюги, що застосовуються на навантажувачах, мають відповідати вимогам чинного законодавства;

7) швидкість підймання та опускання вил вантажопідіймача має бути регульованою та вибиратися водієм залежно від умов роботи;

8) номінальний вантаж, піднятий на будь-яку висоту, повинен утримуватися на цій висоті. Мимовільне опускання вантажу протягом перших 10 хвилин не повинне перевищувати 50 мм за вертикального положення вантажопідіймача;

9) швидкість нахилу вантажопідіймача має бути регульованою та

вибиратися водієм залежно від умов роботи;

10) кут мимовільного нахилу вантажопідіймача вперед з номінальним вантажем не повинен перевищувати 5° за 10 хвилин за вертикального положення вантажопідіймача і на висоті підіймання номінального вантажу 2500 мм, а для навантажувачів з низьким підійманням – на максимальній висоті підіймання.

14. Вимоги до гідравлічного обладнання:

складові частини гідравлічної системи (гідроприсрої, рукави, трубопроводи, їх з'єднання тощо) мають бути герметичними. Рукави, трубопроводи та елементи з'єднань не повинні мати видимих дефектів і пошкоджень;

навантажувачі повинні мати запобіжний клапан в гідросистемі або інший пристрій, що запобігає перевантаженню механізму підіймання. Запобіжний клапан повинен бути опломбований.

15. Вимоги до електричного обладнання:

1) електрична схема навантажувачів із швидкістю пересування більше 10 км/год має передбачати можливість оснащення світлосигнальною апаратурою, що забезпечує безпеку роботи:

сигналом гальмування;

фарами (однією або декількома);

показчиками повороту;

габаритними ліхтарями;

2) навантажувачі мають бути обладнані звуковим сигнальним пристроєм, що спрацьовує незалежно від пристрою, який вимикає коло керування. Звук сигнального пристрою повинен бути добре чутним;

3) навантажувачі мають бути оснащені пристроями, що приводяться в дію ключем (ключем-маркою) або іншим пристроєм (наприклад, який вмикається введенням PIN-коду тощо), за допомогою яких можуть бути ввімкнені або вимкнені кола керування (у навантажувачів з електроприводом) і кола запалення і (або) пристрою для запуску двигуна (у навантажувачів з ДВЗ);

4) електричною схемою має бути передбачене штепсельне з'єднання для заряджання акумуляторної батареї і відключення її від решти електричних елементів навантажувача;

5) у електричній схемі мають бути передбачені пристрої електричного захисту, у місцях установлення запобіжників мають бути вказані значення номінального струму, на який вони розраховані;

6) з'єднання елементів електричного кола мають бути виконані за однопровідною схемою у автонавантажувачів та за двопровідною схемою у електронавантажувачів. Ізоляція проводів має бути стійкою до дії електроліту і мастил. Всі проводи повинні мати чітке і стійке маркування відповідно до електричної схеми;

7) проводи електричних кіл повинні мати наконечники. Допускається приєднувати проводи кіл керування, освітлення та сигналізації перетином не більше 2,5 мм² без наконечників;

8) проводи в місцях проходження через отвори металоконструкцій мають бути захищені від механічних пошкоджень;

9) ізоляція струмоведучих частин електрообладнання повинна витримувати протягом 1 хв випробувальну напругу змінного струму частотою від 25 Гц до 100 Гц;

500 В - для номінальної напруги електричних кіл до 48 В (постійний струм);

1000 В – для номінальної напруги електричних кіл понад 48 В (постійний струм).

Під час проведення випробування мають бути відключені акумуляторні батареї, електронний блок керування, кола сигналізації та освітлення.

Під час повторного випробування значення випробувальної напруги змінного струму зменшується на 20%.

Допускається зменшувати тривалість прикладення напруги до 1 с за умови підвищення випробувальної напруги на 25%;

10) опір ізоляції струмоведучих частин електрообладнання щодо корпусу навантажувача в холодному стані при відключеній акумуляторній батареї має бути не менше 0,5 МОм і повинен перевірятися не рідше одного разу на 12 місяців.

16. Вимоги до робочого місця водія:

1) ергономічні вимоги до робочого місця водія та органів керування навантажувачів мають відповідати чинному законодавству;

2) робоче місце водія, який сидить або стоїть, має бути влаштоване так, щоб водій залишався всередині контуру навантажувача в плані, коли він займає нормальне робоче положення, за винятком штабелеукладачів, для яких передбачено керування з платформи водія, яка може складатися чи повертатися, або з підлоги, коли водій під час керування супроводжує штабелеукладач пішки;

3) підлога робочого місця, підніжки і східці повинні мати поверхню, що унеможливорює ковзання;

4) для доступу водія на робоче місце навантажувачі мають бути обладнані засобами доступу – підніжками і драбинами з поручнями (ручками). Допускається використовувати як поручні та проміжні підніжки конструктивні елементи навантажувача;

5) рукоятки та контактні поверхні органів керування мають бути виконані з матеріалів, стійких до корозії, нетоксичних і з низькою теплопровідністю;

6) робоче місце водія, який сидить, має обладнуватися сидінням водія;

7) за необхідності, наприклад для супроводжуючої особи тощо, на робочому місці водія може бути передбачене друге сидіння;

8) робоче місце водія, який сидить, може влаштовуватися в кабіні;

9) кабіни мають обладнуватися дверима з замком, що замикається ключем;

10) якщо закрита кабіна має опалення, то опалювальний прилад повинен забезпечувати рівномірний розподіл теплого повітря в кабіні, а також має бути передбачений відповідний пристрій (щиток, екран тощо), що захищає водія від опіків;

11) мають бути передбачені пристрої для провітрювання кабіни (вентилятор тощо);

12) якщо вікна кабіни скляні, то скло має бути безпечним. Лобове та заднє скло мають бути оснащені склоочисниками;

13) з робочого місця водія, за вертикального положення вантажопідіймача, має бути забезпечена видимість кінця однієї з вил у крайньому верхньому та нижньому положеннях, а також при висоті підймання вил 1200 мм;

14) кабіна водія повинна бути обладнана дзеркалом заднього виду, сонцезахисним пристроєм (козирок, шторка тощо), зашкльованим вікном стелі, елементами конструкції для природної вентиляції кабіни при закритих дверях;

15) платформа водія на навантажувачі, що виходить за межі робочого місця водія, має бути сконструйована так, щоб витримувати подовжнє зусилля, відповідне масі завантаженого навантажувача та прикладене у напрямі подовжньої осі навантажувача. Платформа водія включає підсилюючі елементи конструкції і всі частини навантажувача, що беруть участь в опорі платформи деформації від дії подовжнього зусилля;

16) поверхня платформи водія навантажувача, керованого стоячим водієм, має бути шорсткою, з піднесенням біля країв або мати захисний борт заввишки не менше 25 мм для унеможливлення зісковзування ноги водія;

17) робоча платформа, призначена для підймання працівників (наприклад, для цілей технічного обслуговування, ремонту тощо), має бути споряджена засобами кріплення та надійної фіксації платформи до вантажопідіймача (до каретки і (або) до вил), а також засобами для кріплення та надійної фіксації запобіжних поясів працівників. Робоча платформа повинна мати поверхню підлоги, що перешкоджає ковзанню, і має бути обладнана поручнями, захисним бордюром заввишки не менше 100 мм з усіх боків і бути захищеною від тих рухомих частин навантажувача, які можуть становити небезпеку;

18) матеріали, що використовуються для оздоблення кабіни чи робочого місця водія (стіни, підлога, панелі керування, органи керування, сидіння тощо), повинні відповідати вимогам чинного законодавства.

17. Вимоги до органів керування поворотним коліс:

1) органи рульового керування навантажувача бути розміщені всередині контуру навантажувача в плані і мати захист, щоб унеможливити травмування водія;

2) у навантажувачів, на яких водій розташований обличчям до напрямку руху і якими він керує за допомогою кермового колеса (горизонтального, похилого або вертикального), обертання кермового колеса за годинниковою стрілкою має, у разі руху вперед, повертати навантажувач праворуч;

3) при русі вперед обертання рульового колеса за годинниковою стрілкою має відповідати повороту навантажувача вправо;

4) люфт кермового колеса навантажувачів не повинен перевищувати 20° . Для навантажувачів покращеної прохідності люфт кермового колеса повинен бути не більше 25° ;

5) кути повороту, кути розвалу та сходження керованих коліс навантажувача, кути нахилу шворня мають бути зазначені в експлуатаційних документах навантажувача;

6) на дишлі навантажувачів (з електричним або ручним приводом), керованих водієм з підлоги, має бути відповідним чином оформлена рукоятка для захисту рук водія від травм, які можуть бути нанесені дверима, стінами, колонами тощо. Переміщення дишла за годинниковою стрілкою відповідає повороту штабелеукладача в тому ж напрямі, при цьому вантаж розташований позаду.

18. Вимоги до органів керування:

1) позиції важелів керування повинні бути чітко вказані;

2) на навантажувачах з сидячим водієм важелі перемикання напряму руху і важіль реверсивного перемикача мають бути розташовані так, щоб напрям їх переміщення збігався з бажаним напрямом руху;

3) керування переміщенням вантажу може здійснюватися за допомогою важелів, натискних кнопок, маховиків тощо. Важелі керування переміщенням вантажу розташовані так, щоб вони приводилися в дію правою рукою водія і були чітко відокремленими від органів керування рухом навантажувача. Важелі керування для вказівки їх призначення повинні мати ясне маркування. Кожен символ має бути нанесений на важелі керування або на табличці, встановленій поряд з важелем. Кожен важіль, дія на який припинена, має автоматично повертатися в нейтральне положення, а робоча операція має зупинятися;

4) натискні кнопки, за допомогою яких керують підйманням, опусканням, нахилом вантажу і змінними вантажозахоплювальними пристроями, мають повертатися в нейтральне положення, як тільки припиняється дія на них. Функції кожної з натискних кнопок мають бути чітко позначені.

19. Вимоги до захисних пристроїв:

1) навантажувачі мають бути оснащені такими захисними пристроями:

захисний навіс;

захисні ґрати (рамка) для вантажу на каретці вантажопідіймача (за необхідності);

пристрій, що запобігає перевантаженню механізму підймання;

2) захисним навісом, призначеним для захисту водія від вантажів, що падають, масою менше вантажопідймальності навантажувача, оснащуються навантажувачі з висотою підймання вантажу більше 1800 мм;

3) захисний навіс розташовують над робочим місцем водія, який сидить або стоїть. Ця вимога розповсюджується і для навантажувачів, що працюють з нахиленим уперед вантажопідіймачем;

4) конструкція і розміри захисного навісу не повинні обмежувати оглядовість для водія;

5) у разі оснащення навантажувача кабіною, вона повинна виконувати функції захисного навісу;

6) навантажувачі мають бути сконструйовані таким чином, щоб на каретку вантажопідіймача можливо було (за необхідності) встановити захисні ґрати (рамку) для вантажу;

7) навантажувачі мають бути обладнані пристроєм, що запобігає перевантаженню механізму підймання. Значення перевантаження, за якого спрацьовує пристрій, має бути зазначене в настанові з експлуатації навантажувача. Пристрій має бути опломбований;

8) вантажопідіймач із силовим приводом має бути обладнаний пристроями, що обмежують висоту підймання та опускання вантажу.

20. Вимоги до складових частин силових систем навантажувача з ДВЗ:

1) запуск двигуна навантажувача має відбуватися з кабіни;

2) струмінь відпрацьованих газів не повинен бути направлений на водія і легкозаймісті матеріали;

3) заправні горловини паливного баку та системи охолодження повинні знаходитися поза кабіною;

4) усі елементи системи живлення паливом повинні бути міцно закріплені

на навантажувачі.

21. Вимоги до силових систем навантажувача з електроприводом:

1) над виводами акумуляторної батареї, що перебуває під напругою, має бути повітряний зазор не менше 30 мм або кришка батареї повинна мати електроізолювальне покриття;

2) у батарейному відсіку над акумуляторними батареями передбачаються вентиляційні отвори;

3) акумуляторні батареї і батарейні відсіки мають бути встановлені на навантажувачі так, щоб було унеможливлене будь-яке їх переміщення, яке може призвести до травми водія, під час нормальної експлуатації і обмежене це переміщення у разі аварії;

4) рознімання для підключення зарядного струму мають бути влаштовані так, щоб під час підключення на заряджання батарея відключалася від робочих кіл навантажувача;

5) для аварійного відключення акумуляторної батареї має бути передбачений відповідний пристрій, до якого водій повинен мати зручний і вільний доступ;

6) усі резистори в системі електрообладнання мають бути розташовані так, щоб уникнути зайвого нагріву та пошкодження.

22. Додаткові вимоги до складових частин силових систем навантажувача з ДВЗ, що працює на зрідженому газі:

1) балон (або балони) для зрідженого газу повинен мати або стаціонарне кріплення на навантажувачі, або швидкознімне. Балони повинні бути пофарбовані в червоний колір, мати нанесені на них паспортні дані відповідно до вимог чинного законодавства;

2) балони встановлюються на навантажувачі так, щоб вони були захищені

від атмосферного впливу (прямої дії сонячних променів), зокрема від корозії, і від дії вантажів, з якими здійснюють вантажно-транспортні операції на цьому навантажувачі;

3) балони мають бути міцно закріплені на навантажувачі, а вібрації не повинні завдавати впливу на систему кріплення. Ці вимоги стосуються й додаткових балонів, якщо вони встановлюються на навантажувачі;

4) балони, як стаціонарно закріплені, так і швидкознімні, обладнуються пристроєм, що перешкоджає раптовому виділенню великих кількостей газу, зокрема в разі обриву трубопроводу. Пристрій для забору палива з балона має бути споряджений ручним легкодосяжним вентиляем. Забір палива слід здійснювати в рідкій фазі, якщо тільки балон і двигун не обладнані спеціально для прямого забору палива в газоподібній фазі;

5) усі балони мають бути обладнані:

запобіжним клапаном, сполученим з газовою стороною балона (разі встановлення таких балонів у закритих об'ємах (відділеннях) навантажувача випускна сторона запобіжного клапана має бути виведена в атмосферу за допомогою трубки);

безвитратним рівнеміром;

6) якщо балони встановлюють у закритому відділенні, то воно повинне мати постійні отвори у верхній і нижній частині для того, щоб була забезпечена достатня вентиляція;

7) якщо балони є знімними, то їх кріплення має бути зручним для маніпуляцій, а також забезпечувати легку перевірку всієї установки після заміни балона;

8) балони мають бути встановлені на навантажувачі так, щоб отвір запобіжного клапана завжди був сполучений з газовою стороною (верхньою частиною) балона. Це може бути досягнуто за допомогою чеки, що фіксує балон, коли він правильно встановлений. Ця вимога стосується й додаткових балонів, якщо вони встановлюються на навантажувачі;

9) на випадок відкритого зберігання балона рекомендується передбачати на його приєднувальних елементах запобіжні заглушки;

10) сполучні трубопроводи і всі допоміжні елементи паливопроводів мають бути легкодосяжними, захищеними від пошкоджень і спрацювання, а також достатньо гнучкими, щоб не деформуватися в процесі експлуатації, зокрема під впливом вібрації;

11) паливопроводи мають бути прокладені так, щоб розташовані поруч нагріті частини двигуна не викликали пошкоджень, а в разі пошкоджень і витоків їх легко можна було виявити;

12) не допускається застосовувати повністю жорсткі трубопроводи для з'єднання балона з приладами системи живлення, установленими на двигуні;

13) гнучкі трубки і сполучні елементи паливопроводів повинні витримувати тиск 3,0 МПа і мають підлягати заміні за перших ознак пошкодження або руйнування;

14) балони і трубопроводи, що сполучають їх, мають бути розташовані так, щоб вони не виступали за габарит навантажувача. З'єднання балонів має бути захищене жорстким щитком;

15) усі ділянки паливопроводу, що містять зріджений газ між двома

запірними вентилями, які можуть бути перекриті, повинні бути обладнані відповідним розвантажувальним клапаном з метою унеможливлення дії надмірно високого тиску на такі ділянки;

16) забороняється застосування алюмінію для виготовлення трубопроводів, якими подається зріджений газ;

17) у разі зупинки двигуна подача газу має автоматично перекриватися незалежно від того, вимкнена чи ні система запалення;

18) у разі коли передбачено декілька баків з різним паливом – багатопаливна система живлення – вона має бути сконструйована так, щоб не допускати проникнення палива з одного бака в інший. Кожне джерело палива (паливний бак, балон для газу тощо) має бути перекрите, перш ніж інше джерело, яке його замінює, буде відкрите;

19) має бути унеможливлене потрапляння палива із запобіжного клапана або покажчика рівня рідини на ті складові частини навантажувача, що можуть бути джерелом займання;

20) якщо корозія будь-якої складової частини системи живлення може бути причиною порушення правильного її функціонування, то ця складова частина повинна мати покриття, що захищає від корозії.

23. Вимоги до змінних вантажозахоплювальних пристроїв:

1) конструкція змінних вантажозахоплювальних пристроїв має забезпечувати надійне та безпечне встановлення та їх зміну на каретці вантажопідіймача;

2) змінні вантажозахоплювальні пристрої, що навішуються на вила (наприклад, подовжувачі вил, траверса, ківш для вил тощо), мають бути оснащені пристроями (защіпками), що надійно фіксують їх на вилах;

3) змінний вантажозахоплювальний пристрій має витримувати без пошкодження швів зварних з'єднань і залишкових деформацій статичне перенавантаження на 25 відсотків від номінальної вантажопідіймальності, а також роботу з перевантаженням на 10 відсотків;

4) трубопроводи і апаратура в складеному вигляді мають бути герметичними у разі перевищення в 1,5 разу тиску, на який відрегульований запобіжний клапан. Випробування слід проводити на спеціальному стенді, попередньо знявши запобіжний клапан;

5) частини пристроїв, що рухаються та виступають за габарити навантажувача, а також місця пристроїв, які можуть стати небезпечними під час експлуатації, повинні мати попереджувальне фарбування;

6) на змінному вантажозахоплювальному пристрої має бути встановлена табличка з діаграмою вантажопідіймальності.

**Директор Департаменту
заробітної плати та умов праці**

О. Товстенко

Додаток

до Правил охорони праці під час експлуатації навантажувачів (пункт 2 розділу I)

**Типи навантажувачів, на які розповсюджуються
Правила охорони праці під час експлуатації навантажувачів**

Визначення	Рисунок, фото
<p>Навантажувач вилковий з противагою – навантажувач, оснащений вилами або одним із змінних вантажозахоплювальних пристроїв, у якого вантаж, розташований консольно відносно передніх коліс, урівноважується масою машини (шасі)</p> <p>Примітка. Силкові системи навантажувача можуть приводитися в дію:</p> <p>автомобільним двигуном внутрішнього згорання – дизельним, бензиновим, газовим, газобензиновим тощо (автонавантажувач);</p> <p>електродвигунами із живленням від акумуляторної батареї, від гнучкого кабелю (тролеїв) або дизель-електричними тощо (електронавантажувач)</p>	
<p>Навантажувач з висувними вантажопідіймачем або вилами – навантажувач, оснащений виносними опорами (лонжеронами), у якого вантаж може бути додатково переміщений шляхом пересування вантажопідіймача чи вантажної плити з вилами</p>	
<p>Навантажувач з вилами, розташованими між виносними опорами (лонжеронами), – навантажувач, вила якого розташовані між рознесеними по ширині виносними опорами (лонжеронами), а центр ваги вантажу завжди перебуває всередині опорного контуру</p>	

Визначення	Рисунок, фото
<p>Навантажувач з платформою – навантажувач, оснащений вантажною платформою, розташованою над рамною конструкцією (виносними опорами)</p>	
<p>Навантажувач з бічним узяттям вантажу – навантажувач, вантажопідіймач або каретка якого можуть бути висунуті та переміщені назад між осями машини (шасі) перпендикулярно до подовжньої осі машини (шасі), що дозволяє підхоплювати і піднімати вантаж без тари в урівноваженому положенні відносно одного боку машини і штабелювати чи розбирати штабель поруч з навантажувачем</p>	 <p style="text-align: center;">однобічні</p> <p style="text-align: center;">двобічні</p> <p style="text-align: center;">фронтально-бічні</p>
<p>Навантажувач з робочим місцем водія, що піднімається, – навантажувач, оснащений платформою водія, яка може підніматися разом з вантажем під час штабелювання</p>	

Визначення	Рисунок, фото
<p>Штабелеукладач – навантажувач, у якого вила розташовані над рамною конструкцією (виносними опорами)</p> <p>Штабелеукладач самохідний з робочим місцем водія (який сидить або стоїть)</p>	
<p>Штабелеукладач самохідний, керований водієм, який стоїть на платформі водія, що може складатися чи повертатися, або керований водієм з підлоги, супроводжуючи штабелеукладач пішки</p>	
<p>Штабелеукладач з ручним пересуванням та електричним приводом підймання</p>	

Визначення	Рисунок, фото
<p>Штабелеукладач з ручним пересуванням і гідравлічним приводом підймання</p>	
<p>Штабелеукладач з ручним пересуванням і підйманням ручною лебідкою</p>	
<p>Штабелеукладачі комбіновані Штабелеукладач з вилами, розташованими між виносними опорами (лонжеронами)</p>	
<p>Штабелеукладач з розсувними виносними опорами (лонжеронами)</p>	

Визначення	Рисунок, фото
Штабелеукладач з противагою	
Штабелеукладач з висувним вантажопідіймачем	
Штабелеукладач з платформою	

Визначення	Рисунок, фото
<p>Комплектувальник – навантажувач, оснащений платформою водія, яка може підніматися разом з вилами, що дозволяє водію завантажувати (розвантажувати) вантаж зі стелажа у завантажувальний пристрій</p>	
<p>Навантажувачі вилкові фронтальні та стрілові (з телескопічною стрілою)</p>	

**Директор Департаменту заробітної
плати та умов праці**

О. Товстенко